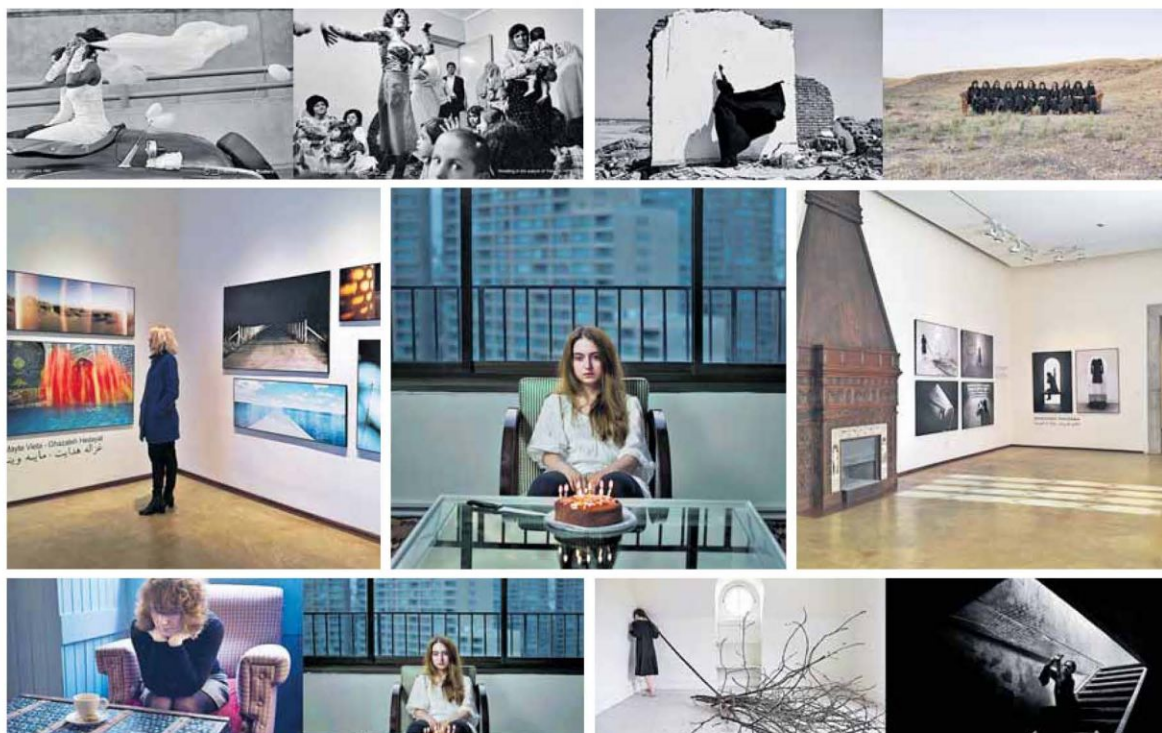

Mirades paral·leles

L'Associació Cultural del Mediterrani Occidental (MED-OCC) porta a Torroella de Montgrí una mostra en la qual sis fotògrafes espanyoles i sis d'iranianes dialoguen a través de les seves creacions; l'exposició es podrà visitar al Palau Solterra de la Fundació Vila Casas fins el 19 de maig

TEXT **EUDALD CAMPS***

Zara Fernández de Moya, comissària de la mostra de Torroella de Montgrí, titulada *Mirades paral·leles. Iran-Espanya: fotògrafes en el mirall*, té clar que, més enllà de qualsevol altra consideració, el que aquesta exposició conjura són aparicions lluminoses (allò que els grecs anomenaven «phainesthai»), revelacions òptiques que ens arriben duplicades gràcies a l'acció silenciosa d'un mirall de naturalesa simbòlica: «En aquest magnífic espai -escriu Fernández de Moya referint-se al Palau Solterra, una joia arquitectònica que transita des del gòtic fins al classicisme del dinou-, hi respandeixen dotze mirades en el mirall, dotze fotògrafes, sis iranianes i sis espanyoles, que ens connecten amb l'enigma de la duplictat, el misteri i la fascinació especular». Una «especularitat», per cert, que ben poca cosa tindrà a veure amb el verb que se'n deriva ni amb l'«espectralitat» que tant preocupa a pensadors com Derrida o Rancière (segons ells, els fantasmes provenen del passat, però també del futur) sinó amb la pura reflexivitat, és a dir, la unió indissoluble de dues partícules mitjançant un referent compartit.

Quin seria el referent, en qualsevol cas, que comparteixen les dotze fotògrafes? Doncs un referent que, degut al seu caràcter inefable, només podem anomenar vagament com a «poètic». Una poètica que té molt a veure amb la posició que ocupen en tant que observadores del món les protagonistes del projecte: ésser dona, més enllà de qüestions de gènere elementals (que són les que farien referència al « sexe » més que no pas al « gènere », de fet), implica una determi-

FOTOS:

► A dalt, algunes imatges de la mostra, amb els binomis formats per Ghazaleh Hedayat i Mayte Vieta; Shadi Ghadirian i Soledad Córdoba; Hengameh Golestan i Cristina García Roderó; Rana Javadi i Amparo Garrido; Gohar Dashti i Isabel Muñoz; i Newsha Tavakolian i Maríia Zarazúa. La selecció és obra de la comissària, ja que les autores no van mantenir cap contacte entre elles.

nada cosmovisió i, per extensió, una actitud ètica enfront el teatre de la realitat i les obres que s'hi representen. O, com molt bé explica Glòria Bosch, Directora d'Art de la Fundació Vila Casas: «Tenim a l'abast una oportunitat per trobar [...] les connexions que ens permeten compartir lliurement un compromís amb la vida per endinsar-nos en el fons humà com a nucli essencial de cada diàleg, d'aquest singular que es pot desdoblar a banda i a banda del mirall»...

En aquest sentit, resulta impossible no pensar, salvant les distàncies, en l'extraordinària *Las dos Fridas*, una pintura realitzada per Frida Kahlo el 1939: en aquella obra, l'autora mexicana va representar-se «desdoblada» i amb els cors transparents i units a través de les seves artèries. L'arbitrària interpretació de la pintura que ens regala Hayden Herrera no deixa de ser suggeridora: «La primera [Frida], amb

el vestit de tehuana, és la que [el seu marit Diego] Rivera una vegada va estimar; la segona, amb un blanc vestit victorià, és la Frida europea, oposada al costat indi de la seva personalitat dual, és la Frida que Rivera va deixar d'estimar». Amor i mort expressats mitjançant òrgans protèctics reconstruïts amb fragments d'andròmines alienes, màquines picabianes del desig que tan aviat ens remeten al mite clàssic com, portat a l'extrem, a les falses antinòmies culturals (encapçalades per la perenne i perversa divisió entre orient i occident).

Totes les Frida, per tant, més que «compartir» estarien connectades mitjançant aquella «energia emotiva» de la qual parlava el gran Aby Warburg: «Fastiguejat per la història de l'art estentit -escriu Philippe-Alain Michaud- parteix a la recerca d'aquells passadissos que veu apareixer en el vertigen de les formes [...] busca aquell secret que descobreix en la extraordinària valentia de la imaginació»; en els intersticis de les formes, en l'entremig no evident d'allò visible, s'esdevé un univers de possibilitats il·limitades (mogut per l'esmentada energia emocional) que només pot ser explorat assumint com a propis els vells rere els que s'oculta una realitat que, en el fons, resta permanentment aplaçada. Ens referim a quelcom que resulta molt més senzill de copsar a la llum dels treballs, per exemple, de Mayte Vieta (Blanes, 1971) i Ghazaleh Hedayat (Teheran, 1979): els seus espais onírics o mentals ens recorden allò que tan bé explica Giorgio Agamben, a saber, que «desimatges de les que està feta la nostra memòria tendeixen, de manera incessant, en el curs de la seva transmissió històrica, a quedar fixades en espectres, i es tracta precisament de restituir-les per a la vida. Les imatges són vives, amb tot, fetes com estan de temps i de memòria, la seva vida és ja i sempre supervivència, amenaçada sense treva i en procés d'assolir una forma espectral». Al final, pel què sembla, l'especular i l'espectral acaben retrobant-se... ►